

Szerkesztőbizottság:
Nagy-Becskek,
Zápalya-utca 1-6 szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Fleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápalya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felirataik intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési árak:
Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 :
Negyedévre ———— 3 :
Egy órára ———— 1 :
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik
vasár- és húsvétnapok kivételével
minden nap este 6 óráig.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII évfolyam. 280 szám.

Szerda, december 6.

Hanyatló vidéki városok.

Nagybecskerek, december 6.

A vidék hanyatlásával foglalkozott a minap az Aradon megtartott gazdakongresszus, a hol Bernát István, az egyik előadó igaz szavakkal jellemezte és hangsúlyozta, hogy szemben Budapestnek aránytalanul gyors fejlődésével, közgazdasági és politika szempontokból szükséges végül foglalkozni azzal is, vajjon nem volna e helyes azt az aránytalanságot, a mely Budapest és a vidéki centrumok haladása között tényleg fennáll, mérsékelni. Annak a centralizációnak a mérvére nézve, a melyet mi csináltunk, jellemző adatokat hozott fel, Budapest a népességnek a szaporodására aránytalanul gyorsabb volt, mint bármely vidéki városé. 1850 től kezdve a mai napig a főváros népessége majdnem négyszeresére emelkedett, ellenben Aradé alig kétszereződött meg, Pózsonyé, Győré csak pár ezerrel szaporodott. Nagybecskerek pedig semmivel. A gyárak túlnyomóan nagy része Budapesten van és számos oly vállalat létezik, amelynek székhelye Budapest, pedig maga az üzlet a vidéken van. Budapest a részvénytársaságok adójából 1894-ben 45 százalékot fizetett, az ország többi része tehát csak 10 százalékkal több, ugyanez az aránytalanság mutatkozik pl. az Osztrák-Magyar Bank üzleténél, mely az egyes ágakban Budapesten felülmúlja az ország többi részében kötött ügyleteket. Hivatkozott ezután a takarékbetétek aránytalanul nagy összegére, Budapesten a fővárosban és a vidéken felszálló utasok számára, az adózási viszonyokra.

A gazdasági centralizációnak szükségképeni következménye, a szellemi centralizáció, az ifju tehetségeknél a fővárosba tódulása. Vázolta a politikai veszélyeket és idézte Tisza Kálmánt, a ki 1865-ben megjelent brosjében nyíltan kimondja, hogy a centralizáció megsemmisíti a szabadságot és törpévé növeli a vidéki polgárokat.

Áttér ezután a decentralizáció szükségére, eszközeire és a következő határozati javaslatot nyújtotta be elfogadás végett:

„Az aradi agrárgyűlés teljesen méltányolja azokat az okokat, melyek a nemzetet és politikuskokat a mai Budapest megteremtésére vezették, de elérkezettnek látja immár az időt annak kiemelésére, hogy a túlzott centralizáció gazdasági és politikai tekintetben veszedelmekkel jár s az ország egészséges fejlődését kockára teszi, — helyénvalónak tartja ennél fogva, hogy az aránytalanság, mely a főváros és a vidék fejlődése között ma fennáll, fokozatosan leszállítsassék s a vidékre vonassanak el azok a gazdasági, szellemi és erkölcsi tényezők, a melyek nélkül egészséges haladás nem lehetséges. Ez érdeke nemcsak a vidéknek, hanem az egész országnak, sőt végső elemzésben magának a fővárosnak is, amelynek fénye és ragyogása e nélkül biztos alapon nem fog nyugodni.“

Reméljük, hogy ezt az indítványt, melyet különben a gyűlésen megjelent nagyszámú előkelő és nagynevű birtokosok egyhangu helyesléssel fogadták el, meg fogják érteni a kormánykörök is és orvosolni fogják végre minden rendelkezésre álló eszközzel a vidék és különösen a vidéki városok sérelmét, melyeket ezuttal az igazsághoz híven az ország egybegyűlt gazdái hangoztattak.

Az eddigi centralizáló politika mellett igazán csak a lokálpatriotikus szeretet és áldozatkészség mentette meg a legtöbb vidéki várost a hanyatlástól a pusztulástól. — Ideje végre, hogy a legilletékesebb helyről eredő figyelmeztetésnek foganatja is legyen és ne csak akkor gondoljanak a vidékre odafele, mikor mandátum kell egyes uraknak, hanem akkor is, midőn az ország erejéből valamennyit a vidéki városok fellendítésére, segítésére is lehet fordítani.

Az új kormány egyik teljes tagja Hegedűs Sándor kereskedelemügyi minisz-

ter beutazta mostanában az országot. Meggyőződhetett arról, hogy azokat a mulasztásokat, melyeket eddig követett el ellenünk a központosítás politikája, sürgősen kell helyrehozni, ha komolyan meg akarja a kormány akadályozni a vidék további hanyatlását. Nincs kétségünk benne, hogy a kereskedelemügyi miniszter ez irányban hűségesen informálja miniszter kollegáit, a kik ezután válllvetve fognak közreműködni a vidéki városok törekvéseinek támogatásában.

HIREK.

Tájékoztató.

December 11. Közig. biz.
December 12. Megyei közgyűlés.
December 12. Lauka jubileum.
Szönyeggyár állandó kiállítása Hunyady-utca 6.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hőlygek részére kedden és pénteken d. u. 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

— A megyés püspök körlevele. Desseffy Sándor megyés püspök most bocsátotta ki XIV. püspöki körlevelét, mely bevezetésként XIII. Leo pápa intézkedését közli a jubilaris évre. A körlevél jelenti továbbá, hogy az Ebner féle díj nyertese Glasz Ferenc zombolyai segédlelkész. Megemlékezik Fodor András és Oszetzky János plébánosok haláláról, kiknek emlékét a lelkészek imáiba ajánlja; végül a változásokat jelenti a klerusban, melyeket immár ismertettünk.

— Tanügyi hírek. Borcsa, nemkülönben Törökbecse község képviselőtestülete elhatározta az elemi iskolák államosítását s erről értesítették Torontálvármegye törvényhatóságát, mely a jövő heti közgyűlésén tárgyalja az ügyet. — Mollyfalva község képviselőtestülete megvásárolta az uradalmi kocsmát s abból egy második iskolát csinál.

— Országos löversenyter Torontálban. Nagy-kikinda város képviselőtestülete az ottani agrárszó egylet kezdeményezésére elhatározta, hogy ingyen területet enged át egy országos löversenyter számára s azonkívül 300 koronát juttat évenként a díjjakra.

A „TORONTÁL” tárcája.

Költemények.

I.

Egy pillanatra megszeretél
És megnyitottad szivedet,
S e pillanatnyi önfelédtség
A boldogságom hozta meg.

Egy édes csókra, üdvösségre,
Hogy nekem adnád magadat,
Egy pillanatra elhitted,
Hisz oly rövid egy pillanat.

És én e boldog pillanatban
Alig hívém el, hogy szeretsz,
Alig hívém, hogy életemnek
Egyetlen üdvössége ez.

Bűnhődöm érte most örökké,
De panaszkodnom nem szabad,
Hiszen felér ezer világgal
Egy ilyen boldog pillanat!

II.

Irnek verset az örök szerelemről,
Világ csodálná lelkes hymnusom,
Ha azt tudnám, hogy ajkamon dalommal
Lelkem felét is visszahangozom.

Irnek verset leánykám természetéről,
Magas tőkélytűt, híreset, csodást,
Ha tizedrészt vissza tudnám verni,
Mít ő áraszt: a bűvös ragyogást.

Irnek verset egy csóknak gyönyöréről,
Melyet szerelmem üdvös ajka ad,
De félek, hogy a pusztá sejtelenbe
Belékábulna az egész világ . . .

Vihar Béla.

Sóhajok.

Odagördítette öreg karos székét a kandalló mellé s felgyújtotta a szamovár alatt a borszeszt. Egy darabig beleveszett semmitmondó tekintete a kékes lángokba, azután megsimogatta a lába mellé telepedett félvak kutya bozontos fejét s olyan erőltetett mosolyfele huzódott ajkai köré.

Talán azon mosolygott olyan szánalmasan, hogy ök ketten milyen egyedül is maradtak a világon?!

Hogy nincs egy lény se mellettök, aki megédesítené e csevegésével az ünnepélyes csendet, a ki felvillanyozná az ifju kedélyét s fölbreszténé szívében az élni vágyást.

Nincs itt az életnyilvánulásoknak semmi jele: nincs itt beszéd, vidám kacaj, lárma, zaj. Csak elvétve hallatszik be az ablakon a

sikongó téli szél, csak néha-néha hangzik fel az ablak alatt járókelők monoton kopogása.

Itt benn sem zavarja meg a csendet egyéb, mint az óra egyhangú ketyegése, mely összeolvad a tűz ropogásával; s az ifju kebléből feltörő egy két sóhaj.

Egy az elhalt szülőknek, egy könnyű a hűtlen barátoknak.

Azután egy mély, fullasztó, a hűtlen kedvesnek.

Ez a sóhaj magával ragadja a gondolkodás menetét is.

Látja maga mellett azt a szép szőke leányt, hallani véli dallamos hangját, érezni véli illatos lehelletét ajakán.

Fölujul emlékében a mult, a tavasz, a virágzás kora.

Még hallja a régi keringő dallamát, visszacseng fülebe az utolsó akkord.

Látja, mint karolja át derekát, mint száguldják körül szédítő gyorsasággal a természet.

Érzi azt a kéjt, mely betölti keblét az első csóknál. — Megpezsztül tagjaiban a vér, mint akkor régen, mikor először viszonzotta csókját az a két üde eper-ajk.

Emlékében visszaroohan a mult gyönyörteljes pillanataira, mikor először hallotta ajakáról azt a szót, azt a feledhetetlen szót: „szeretlek“.

— — — — — A kandallóban elégett az

— **Utóállítások 1900-ban.** A cs. és kir. 29. hadkiegészítő kerületi parancsnokság területén 1900. évben az utóállítások következő napokon fognak Nagybecskerekben a Rezső lakatnyában megtartani: Január 9. és 20., február 5. és 20., május 5., 12., 21. és 28., június 5. és 20., július 5. és 20., augusztus 6., szeptember 5. és 20., október 5. és 20., november 5. és 20., december 5. és 20. Polgári elnökül Szilágyi Albert m. tb. főjegyzőt, polgári orvosul pedig dr. Plechl Szilárd m. főorvost küldötte ki Torontálvármegye alispánja.

— **A tavaszi szini évad.** Nagybecskerek városának sziniügyi bizottsága ma délelőtt dr. Grandjean József polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyen résztvettek: dr. Perisics Zoltán, Reitter Oszkár, dr. Brájer Lajos, dr. Végh Lajos és Mattanovich György b. jegyző. A bizottság két szinigazgató kérvényével foglalkozott, kik mindketten a tavaszi évadra pályáztak. Az egyik igazgató Szalkay Lajos, jelenleg Székesfehérvárott, a másik Deák Péter, jelenleg Zomborban működik. A bizottság hosszabb s behatóbb eszmecsere után Szalkaynak adta ki a színházat március 1-jétől fogva, azzal a feltétellel, hogy komikusnak Kövesi Albertet szerződtesse. Ez utóbbi kikötésre az a körülmény bírta rá a bizottságot, hogy Kövesi egy barátjához intézett levelében azt ígéri, hogy amennyiben Szalkay kapja meg a színházat, ebben az esetben ő is idejön a társulattal. Az igazgató köteles 300 frt óvadékot letenni.

— **A nagybecskereki zene-egylet** gyakorlatait ezentúl nem az esti, hanem a délutáni órákban fogja tartani s a legközelebbi gyakorlatait jövő csütörtökön és szombaton délután 6 órától 8 óráig fogja az egylet helyiségében megtartani, mit ez uton is tudat a tagjaival.

A ragályos betegség és a házalás. Piros a cédula, de gyászos arra a házra, melynek kapujára ki van ragasztva. A gondos hatóság figyelmeztet mindenkit, hogy abba a házba be ne menjen. „Idegenek tilos a bemenet.” Őrizkedik is mindenki bemenni — csak a házaló nem. A házalónak élni kell, házról házra kínálgatja hát silány portékáját. A szülők réme, az a piros cédula, egyik utcánkon két egymás mellett lévő házra is ki van ragasztva. A házaló mindkettőbe bemegy és huzamosan tartózkodik ottan, innen kikerülve a harmadik házba is be akar térni, hol három kis gyermek van. Egy figyelmes ember barát azonban ebben megakadályozza. Hova ment ezután a házaló, talán éppen egy ovodába. Rendőrségünk figyelmébe ajánljuk ezt az esetet s kérjük, vagy tiltsa el az epidemia idején a házalást, vagy pedig a házalás megengedése alkalmával tanítsa ki a felsőmagyarországi atyfiakat a vörös cédula jelentőségére s figyelmeztesse a tilalom betartására.

utolsó hasáb is, a samovar alatt végsőt lobbantott a borszesz lángja s felforr benne a víz.

De a vén ifju nem látja, nem lát semmit, az ő gondolatát fogvatartja az a régi feledhetetlen varázsszó: Szeretlek.

Cserepes ajkai azt susogják, mint a fanatikus bálványimádók a bálványok nevét a veszélyben.

Azután felsimitja a homlokáról az aláhulló gyér fürtöket s ujra sóhajt.

Mi történt azután? Szétfoszlottak a könnyű báli ruha fodrai s szétfoszlott a leány szívében is az ábránd, a — szerelem.

Jött egy új tavasz számára s másnak sugta, hogy „szeretlek“.

A ifju megborzong. A vén kutya elvakantja álmában magát.

Lehajlik az ifju a kutyához, még egy sóhajt bocsját ki kebléből, azután visszahanyatlik a karosszék támlányára.

Ez az utolsó sóhaj az élet után szállott; talán a miért elszakította az élettől.

A vén kutya feltápászkodik, megnyalja uralcsüngő kezeit, még vagy kettőt szüki, azután visszafekszik aludni.

Minden olyan csendes lesz, csak az óra ketyeg az asztalon. — Olyan hideg van oda künn s olyan hideg van ide benn.

— **Lauka Gusztáv és Tóth Lőrinc.** A mint közeledik Gusztáv bácsi jubileuma napja, egyre szaporodnak azok az üdvözli levelek is, melyeket régi jó barátai intéznek hozzá. Legutóbb Tóth Lőrinc, a kiváló veterán író üdvözli kortársát az alábbi szép levélben:

Budapest, 1899. nov.

Kedves régi, régi barátom!

A 85 éves vén ember üdvözli s keresi föl legszívesebb jó kívánásaival a 80 éves örökifju embert jubileuma ünnepén, melyet jó barátai s a szerzett vidám órákért hálados olvasói rendeznek.

Hetek óta beteg vagyok, ha nem is éppen ágyra, de szobára szoritva; s Vadnay Károly talpra esett tárcacikke a Pesti Naplóban emlékeztetett a torontálmezei kedélyes, nyájas ünnepségre, melyen ha testileg jelen nem lehetek is, de jelen leszek szívem őszinte érzelmével.

Emlékezik-e még erdődi első találkozásunkról ugy szinte circiter 1838 ból, midőn Klauzál Imrével ott voltam mint 24 éves fiatal ember? — ennek több mint 60 esztendeje! — emlékszik sárga gombos zöld frakkomról, rózsaszínű harisnyámról, melyekkel emlékirataiban felékesített? — bezzeg szürke most az életem; régi barátaim elköltöztek, megijedve a közelgő századvégtől s ennek politikai és társadalmi erkölcsaitől, — s az a nagyon kevés, aki még él, elfelejtett, felém se jó.

De nem helyesen cselekszem, ha panaszkodom. Hiszen Isten megengedte érnem, hogy legutóbb elvesztett nemes és hü barátomat, Horvát Boldizsárt én parentálhattam az akadémiában s megengedte, hogy egy csoport kedves és szépeményű unoka világítsa meg éltem alkonyát. — Hálátlan volnék mindenható teremtem iránt, ha el nem ismerném s hálaimával nem köszönném meg kegyelmét, melylyel hosszú életutamon elárasztott s a kikerülhetlen csapások s keserűségek mellett, melyek a férfi jellemet erősítik, bőven juttatott részemre az élet legszebb örömeiből s nemes élvezeteiből is, és bár roskadozó testtel, de ép elmével és szívvel vezetett el az élet küszöbéhez. Kérem tartsa meg szives emlékezetében

igazszívü legrégebbi irótársát

Tóth Lőrinc

főrendiházi tagot.

— **Kaszinó-estély.** A tavaly nagy népszerűségnek örvendett kaszinó-estélyeket holnap, csütörtökön ismét fölveszik. A kaszinó tagjait ez uton is figyelmeztetjük a csütörtöki estélyekre.

— **Leányrablás.** Szép szemrevaló leány a Mileva, egy becskereki szegény özvegyasszony leánya, akit sokan megbámulnak formás termeteért, midőn a Bégára megy vizet meríteni. Már régóta szerelmes volt a szép Milevába egy gazdag bégaszegedgyörgyi legény, Krisztics Márkó és nem régebben meg is kérte a viruló hajdon kezét. Azonban úgy az anya, mint leánya kikoszarták az epedő szerelmeit. A Márkó aztán gondolt merészet és nagyot. Három cimborájával lesben állott a Béga partján s midőn a szép Mileva oda jött vedreivel vizet merítendő, se szó, se beszéd, betömtek a száját, megragadták a kézzel-lábbal tiltakozó leányzót, a készenálló kocsira tették s meg sem állottak vele Béga-Szent-Györgyig, ahol a szerelmes legény szülői házában szállott le a leánynyal. Az anya megtudva leánya sorsát, panaszt tett a főszolgabíró előtt, aki csendőroket küldött a szép leányért és bekísértette a becskereki kapitányság elé, ahol a leány kijelentette, hogy egy napig sem akar a leányrabló felesége lenni. A legényt és társait megbüntetés végett följelentették a bíróságnál. — Hasonló esetről értesíti lapunkat z s a bly a i tudósítók: Egy idő óta feltűnő gyakori nálunk az „uszkocsizás“. Nincs az a vasárnap, hogy néhány leányt el ne szöktesse a tüzes legények. Sőt néha a hétköznapi sem akadályai a szökésnek. A legtöbb szökötés nem is kerül a hatóság tudomására, mert előzetes összebeszélés eredménye. Vagy ha panaszt tesznek is utólagosan, az csak formaszertü, hogy minél jobban siettesék az esküvőt. Ugy látszik a lányos mamák eszelték ki ezt a módját a gyors házassításnak.

— **A napszámos nem fizet adót.** Érdekes határozatot hozott Offszzenicza község képviselőtestülete. Kimondta ugyanis, hogy a jövő évtől kezdve a napszámosok nem fizetnek községi adót. A határozatot betérjesztették jóváhagyás végett a törvényhatósági bizottságnak.

— **Állami lovak Nagybecskerekben.** A jövő esztendőre az államtól 10 darab állami mént küldenek Nagybecskerekre s ezek kiválasztása végett dr. Grandjean polgármester elnöklete alatt a jövő héten megy Verseczre a Fülep György városi főállatorvosból, nemkülönbén Bauer Henrik és Krumenacker József földbirtokosokból álló bizottság. Ezen kívül két bémént is fog a város hozatni, a mi rendkívüli haladás, ha tekintetbe vesszük, hogy eddig 6—7 ló is elég volt. A lótenyésztés virágzását hirdeti ez, de nagy része van benne a legujabban meghonosított csikódíjjazásoknak is, a mi csak büdítőlág hat a gazdákra. Így aztán alapos kilátásunk van rá, hogy a legközelebbi díjjazásnál már csupa kiváló csikók kerülnek a bizottság elé s idővel nekünk is lehet a bégaszegedgyörgyihez hasonló tájfajta tenyésztünk.

— **Az öt-koronások veretése** már javában folyik úgy a bécsi, mint a körmöcbányai pénzverdében. Összesen tudvalevőleg 32 millió forint értékű ezüst öt-koronást veretnek; ebből jut Ausztriára 22-4 millió, Magyarországra 9-6 millió frt. Az osztrák kormány eddig 10 millió aranyat tett le a jegybanknál s átvett eddig 1-6 millió frt értékű ezüstöt, Magyarországra a ráeső 9-6 millió frtot egészen letette már a banknál s átvett 2-8 millió frtot ezüstöt. E szerint az osztrák kormánynak még 8-4 millió frtnyi, a magyar kormánynak pedig 6-7 millió frtnyi követelése van a banknál; viszont az osztrák kormány még 12-4 millió frtot köteles letenni a banknál, hogy a teljes ezüst-anyagot átvehesse.

— **Öngyilkos örvezető.** Temesvárról írják: Az Utvin felé vezető jobb Béga-töltésen eldőrdült tegnap este egy forgópisztoly. A golyó átfurta egy fiatal katonát szívébe a ki nyomban szörnyet halt. Az életunt neve Tücher Károly 19 éves fiatal ember, a ki a 29 ik gy.-ezredben szolgált örvezetői ranggal. Tücher fia Tücher János volt herculesfürdői szállodásnak, a kinek jelenleg Bródban van vendéglője. Fia tavaly állt be önkéntesen katonának. Mikor a 29. gyalogezredet Temesvárra helyezték át, ő is városunkba került, a hol az élet sehogy sem akart neki tetszeni. Öngyilkosságát az esti órákban követelhette el. Először a közelben levő szekerészlakatanyában tudták a hirt, amit egy arra járó vitt a kaszárnyába. Blaskovits főhadnagy nyomban a helyszínére ment és két katonát állított a holttest mellé, mely arccal a földön feküdt. A szerencsétlen tizenegy milliméteres forgópisztollyal furta át szívébe. Pénztárcájában egy kilött tölteny és egy levelet találtak, melyet századosához írt.

— **Az új gyógyszer-árszabvány.** A napokban küldte szét a belügyminiszter az 1900-ra érvényes új „Gyógyszer-árszabványt“, mely a szokásos rendelkezéseket tartalmazza. Új benne az, hogy szigoruan tiltva van használt dobozokat és parafadugókat a gyógyszerésznek a közönségtől visszavenni; üvegek és porcellán tartályok azonban, ha azok kellően tisztítva hozatnak vissza, visszavásárolhatók.

— **Vasuti hír.** A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó pancsova—petrovoszellői h. é. vasut román-petre—pancovai fővonalára és pancsova—pancsova-temespart szarnyvonala között létesített 6 km. hosszú összekötő vonal, mely által az érintett szarnyvonalon fekvő „Pancsova—Temespart“ állomás a fővonalall Pancsova állomás érintése nélküli közvetlen összeköttetést nyert, f. évi november hó 28-án a nyilvános forgalomnak átadott. Egyidejűleg megnyitott az eddig csak átrakodási célokra szolgált „Pancsova — Temespart“ állomás, a vasut végállomásaként mint önálló elszámolási hely az összes forgalomra.

— **Ékszerlopás Szegeden.** A szegedi rendőrség a következő táviratot küldte tegnap a nagybecskereki rendőrségnek: „Ma reggelre virradóra éjjeli 11—12 óra között Scheiner Samu ékszerésznek a legforgalmasabb Kársz-utcában levő ékszer-üzletébe a padlásról a boltozatnak kibontásával behatoltak és különféle férfi és női aranyórák, lorgnott, láncok, férfi, női és tisztelt láncok, gyémánt függők, 7 pár briliáns bouton, briliáns gyűrűk, gyémánt gyűrűk, közöttük egy nagy rózsza, 150 darab különböző női gyűrűk, 7 drb különböző férfi gyűrű, 50 pár vegyes függő, 30 pár lencse függő, 50 arany karperec, 25 arany broch, 250 drb. különböző alaku joujou, 18 kereszt, 25 colier lánc különféle vastagságban, 28 nyakkendő, 24 ezüst dohány-szelence, 1 nagy khina-ezüst, 24 drb ezüst karék, 6 leveses kanál, 6 kés, 6 villa,

6 dessert villa, Münchmayer 88 jelzővel khinaezüstből, 1 levesmerő, 1 tejmerő, 1 főzelékes kanál, 6 kanál Sadrik-féle ezüstgyár jelzéssel ezüstből és egyéb tárgyak ellopattak, Gyanu egy középütemű 35 év körüli, borotvált arcú, csinos, gondozott fekete bajuszu, fekete hosszú télikabátot asztragan gallérral és egy valamivel alacsonyabb 20-25 év körüli vörösses kinézésű, bajusz és szakál nélküli, kékes télikabátot viselő uri kinézésű egyének gyanusítottak és valószínűleg hárman vannak. Főkapitányság." - A rendőrség, dacára annak, hogy a sürgöny későn érkezett, azonnal megtette a szükséges intézkedéseket.

Színház és irodalom.

== Magyar színészet Zombolyán. G á s p á r Jenő színtársulata, mint zombolyai levelezőnk jelenti, elég szép pártolás mellett folytatja előadásait. Az elmúlt héten a következő darabok kerültek színpadra: „A dolovai nábob leánya”, „A kis baba”, „Virágfakadás”, „Nebántsvirág” összevágó előadásban.

== Az Országos Eötvös-Bizottság, a mely azt a nemes célt tűzte maga elé, hogy a Tanitók Háza javára diszkidást rendez báró Eötvös József összes munkáiból, serényen dolgozik már azon, hogy a mozgalmat országossá tegye. Néhány nap múlva szétküldi az előfizetési felhívást, illetve az aláírási ívet a művelt Magyarország minden faktorához, hogy kiki a maga körében híveket szerezzen a szép és hazafias eszmének. A bizottság, melynek élén Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Jókai Mór és Beöthy Zoltán állanak, megalakulása óta sürűn kapja az ország minden részéből az érdeklődő leveleket, a mi azt bizonyítja, hogy általános visszhangra talált a mozgalom áldásos intenciója. Hisszük is, hogy egyesületeink és intézeteink, nem is szólva a tehetősök osztályáról, a mely meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a kulturának és az irodalomnak együttes szolgálatot tegyen, lelkes társai lesznek a propagandában az Országos Eötvös Bizottságnak, a mely a munka kiadásával a magyar tanitók és tanárok sorsán óhajt lendíteni. Minden érdeklődő, a ki előfizetési ívre reflektál és illet véletlenségéből nem kapott forduljon ezért az Országos Eötvös Bizottság irodájához Budapest, Szentkirályi-utca 47. szám, mely kész örömmel teljesíti kívánságát.

== F. Hegyi Aranka válópöre. A népszínház ünnepeit primadonnája válni készül. A válópört Farkas József szabadkai építész indította neje, Hegyi Aranka (a hivatalos akta szerint Berger Antónia) ellen. A válókeresetben a férj fölhozza, hogy Hegyi Arankával 1885-ben kelt egybe, de együtt csak két évig éltek. Legfőbb válóokul az szerepel, hogy neje a művészpályát nem hajlandó fölcserélni a családanyai szereppel. Ez a két szerep bizony ritka esetben fér össze és így azt hiszik, hogy a békéltetési tárgyalás, mely már január havában lesz, nem végződik békével.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése december 6-án.

Budapest, dec. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) A képviselőház mai ülésén a kvóta-javaslat folytatólágos tárgyalása volt a napirenden.

Elsőnek Zichy János gróf szólalt föl, természetesen a javaslat ellen és pártja nevében kijelenti, hogy a javaslatot még általánosságban sem fogadja el.

Komjáthy Béla hosszabban fejtegeti a függetlenségi párt álláspontját, amely minden néven nevezendő kvótát perhorreszkál. A javaslatot nem fogadja el és egyben indítványozza, hogy a javaslatot, ugy amint van, adják vissza a pénzügyi bizottságnak, hogy új adatok alapján tegyen újabb számításokat.

Több szónok nem lévén fölíratkozva, elnök az általános vitát berekesztette.

Perényi Zsigmond báró interpellációt intéz ezután az öszkormányhoz Bereg, Ugocsa és a szomszédos vármegyék inséges lakosainak fölsegítése tárgyában.

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Bartha Ödön az ugynevezett átutalási eljárás tárgyában interpellál, ne-

vezetesen kérdezi, vajjon igaz e, hogy a miniszterelnök tárgyalásokat folytatott volna az osztrák kormánnyal a reciprocitás teljesítésének elhalasztása tekintetében; továbbá az iránt, vajjon tettek-e intézkedéseket, hogy az átutalási eljárásnak Ausztriában parlamenti uton létre nem jövedele esetén a Magyarországra oktroált vámközösség 1900. január 1-ével megszünjék?

Széll Kálmán miniszterelnök azonnal válaszol. Kijelenti, hogy a törvény nem úgy értelmezendő, hogy ha az átutalási eljárás Ausztriában parlamenti uton keresztül nem vihető, nekünk egyáltalában törődünk kellene, miképp léptetik életbe Ausztriában a törvényt. Továbbá, folytatja a miniszterelnök, nagyon rosszul értelmezik a törvényt, kik azt hiszik, hogy az átutalás Ausztriában parlamenti uton keresztül nem vihető, a törvény imperative kimondja a gazdasági különválást. A törvény ezt csak megengedi.

A miniszterelnök válaszát a Ház nagy többsége tudomásul vette.

Szedők sztrájkja.

Budapest, dec. 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Győrből telegrafálják, hogy az ottani betűszedők tegnaptól kezdve sztrájkolnak. A győri nyomdafiönkök elhatározták, hogy nyolc napot engednek a szedőknek az önkéntes visszalépésre. Az ezen idő alatt vissza nem térőket egyik nyomda sem fogadja be többé.

Háboru Délafrikában.

Budapest, dec. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszeli jelentés szerint az egész Fokföld lázadásban van. Huszezer ember már a burokhöz csatlakozott. Az angoloknak minden erejüket a felkelés elfojtására kell fordítaniok.

Franciaország és Anglia.

Budapest, december 6. (A „Torontál” ered. táv.) Párisból jelentik: Anglia és Franciaország között az ellentétek napról napra jobban kiélesednek. A franciák gyarmatügyi politikájukat látják veszélyeztetve az angol kapzsiság által s tán nem ok nélkül attól is tartanak, hogy a Transzvál után majd Madagaszkárra fog kerülni a sor.

A francia sajtó napról-napra erősebb kifakadásokkal illeti Angliát a délafrikai háboru miatt s leplezetlen nyíltsággal fejezik ki örömlüket az angoloknak eddigi balsikerei felett.

Angliában a francia gyűlölet szintén a lehető legnagyobb mérvet öltötte, úgy hogy London utcáin már tetteleg is bántalmazták a franciákat. Az angol sajtó pedig nem szűnik meg a közelgő kiállítás boykottálásával fenyegetőzni.

De ezek az apróbb civakodások ha jellemzőek is, nem nagy horderővel bírnak. Annál nagyobb súlyal bír a német császár windsori látogatása, a mely immár kétségtelen, hogy nem volt zárolag családi jellegű, hanem annak nagy politikai jelentősége van, amit Chamberlain beszéde is igazol.

Különben sok jel arra mutat, hogy a délafrikai háboru néhány hét múlva véget ér és a burok meg fogják tartani továbbra is függetlenségüket. Ennek tulajdonítják azt is, hogy az eddig pártitóknek tekintett burokat most egyszerre maguk az angolok kezdik dicsérni, mint kitűnő katonákat és vitéz „nemzetet.”

Az angol kegyetlenség.

Budapest, december 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Napról-napra felhangzanak a panaszkok az angolok durvaságai és kegyetlenségei miatt, a melyet az elfogott és sebesült burokkal szemben tanúsítanak. Joubert tábornok már több nagyhatalom képviselőjéhez terjesztett be panaszokat, hogy az angolok úgy bánnak a hadifoglyokkal és a sebesültekkel, hogy az nem

csupán a genfi konvencióba ütközik, de minden emberi érzést felháborít.

A bur foglyokat az ágyukhoz kötik és úgy kényszerítik a leggyorsabb menetelésre. Lingbeek orvos október 26-án Newcastleból táviratot küldött Pretoriába, a melyben tudatja, hogy az angolok legyilkolják a sebesült és fegyvertelen burokat.

Leyds dr. is panaszt emelt már eme kegyetlenségek miatt s azzal is vádolja az angolokat, hogy a benszülötteket is felfegyverezik a burok ellen.

Dreyfus rehabilitálása.

Budapest, dec. 6. (A „Torontál” eredeti táv) Párisból jelentik: Dreyfus Alfréd a szenátusnak az amnesztia-törvény tanulmányozására kiküldött bizottsága elnökéhez, Clamageronhoz levelet intézett, a melyben arra kéri, ne foszszák meg annak a lehetőségétől, hogy ártatlanságát végkép bebizonyítsa.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1899. december 6.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kiló	100 kilogr. ára		kiló	100 kilogr. ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	ó	76	7.70	80	8.15	8.95
Tiszavidéki	„	76	7.70	80	8.20	8.30
Pestvidéki	„	76	7.65	80	8.15	8.25
Bácskai	„	76	7.85	80	—	—

		kilós		kilós	
	uj	elsőrendű	70-72	6.15	6.25
Rozs	„	másodrendű	—	6.00	6.10
Árpa	„	takarmány	60-62	5.80	5.90
„	„	égetni való	62-64	5.55	5.65
„	„	sőrfőzésre való	64-66	6.25	6.50
Zab	„	—	39-41	5.35	5.45
Tengeri	ó	bánsági	—	5.00	5.30
„	„	másnemű	—	5.30	5.40

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt korlátozva, kötötetett

Buza 1900. áprilisra	7.94-7.95
Buza 1900. szept-re	8.12-8.13
Rozs áprilisra	6.45-6.46
Zab áprilisra	5.07-5.08
Tengeri 1900 májusra	4.90-5.00

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becsckerekre, illetve Nagy-Becsckerekről.

Érvényes 1899. november hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.
Pancsováról: este 6 óra 09 p.
„ (Antalfalva, Számos, Szécsányon át) d. e. 11 óra 46 p.
Antalfalváról: reggel 7 óra 21 p.
Temesvárról: délelőtt 11 óra 45 p.; este 6 óra 37 p.; éjjel 9 óra 46 p.
Verseczről: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.
Alibunárról: éjjel 9 óra 49 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.; este 6 óra 45 p.
Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest-Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: éjjel 3 órakor; délután 5 óra 30 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 07 p.
„ (Szécsány, Számos és Antalfalván át) éjjel 3 órakor.
Antalfalvára: este 6 óra 40 p.
Temesvárra: éjjel 3 órakor; délelőtt 9 óra 31 p.; délután 5 óra 30 p.
Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 5 óra 30 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 10 óra 36 p.; este 6 óra 03 p.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Nagy-Kikinda-Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 06 p.

VASUT-ÜGYEK.

170912/99. F. IV. sz. Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsiokban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműk, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Miskolc állomáson f. é. december hó 14 én d. e. 9 órakor.

Kolozsvár p. u. állomáson f. é. december hó 22-én d. e. 9 órakor.

Budapest ny. p. u. állomáson f. é. december hó 28-án d. u. 3 órakor.

Budapest, 1899. december havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

30747/I. szám. Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt és 1900. és esetleg 1901. és 1902. években szükséges kavics és terméskő mennyiségek szállítását szándékozik biztosítani, mely mennyiségeknek fele részben minden év március hó elején, fele részben pedig április hó közepén elszállításra készen kell állania.

A biztosítani szándékolt anyag

megnevezése	egység	mennyisége köbméterben
Darabolt kavics	m ³	14-000
Terméskő nagyobb darabokban	"	6-000
Terméskő kisebb darabokban	"	2-000

A táblázat magában foglalja az évenként előreláthatólag szükségletű mennyiségeket, azonban a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének jogában áll a fent kitüntetett mennyiségeket a végleges átengedés alkalmával 50%-kal csökkenteni, avagy a szállítási év folyamán 50%-kal felemelni.

A fenti anyagok ajánlattételéhez szükséges ajánlati űrlapok, pályázati feltételek az alább felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők, míg az általános szállítási feltételek csakis készpénzfizetés mellett a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrássy ut 73/75. szám) 25 krnyi áron szerezhethők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati űrlapon teendők.

A szállítás az anyagok szállítására nézve fennálló 129291/96. számú általános, valamint az aradi üzletvezetőség részéről egyidejűleg kiadott pályázati feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési osztályánál ingyen megszerzethetők, valamint a magyar kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként és hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az 50 krajcáros magy. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal:

„Ajánlat kavics és terméskő szállítására 30747/99. számhoz“ 1899. évi december hó 12-ike déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-ka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1899. évi december hó 11-ike déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be.

Aradon, 1899. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

5828. I. 1899. számhoz.

1056-3.1

Pályázati hirdetmény.

A jegyzői teendők minden ágazatában jártas, jó írásu, józan életű és szerb nyelvet teljesen bíró egyén, mint közséj végrehajtó azonnali belépésre felvétetik.

Feltételek: Az összes befolyandó végrehajtási díjak, melyek évenként 600—700 frtot tesznek ki, felmondás kölcsönösen, 14 napi idő fentartatik.

Kelt Karlován, 1899. évi december hó 3-án.

Perisics,
jegyző.

Ház-eladás.

Nagybecskerek városából való elköltözés végett

két sarokházamat kedvező feltételek mellett eladom.

Cím e lap kiadóhivatalában.

1031-x.3

Alkalmas karácsonyi és újévi ajándékok.

Torontáli Szőnyeggyár R.-T. N.-Becskekerek.

A n. é. közönség tudomására adjuk, hogy gyárunk a detail-elárusítással többé nem foglalkozik, hanem készítményeink ezentul en detail kizárólag Grünbaum Vilmos nagybecskereki cég Torontáli Szőnyeggyár R.-T. raktárában lesznek kaphatók, az általunk meghatározott gyári árak mellett, hol minden megrendelés is átvétetik.

Honi gyártmányunkat további becses pártfogásába ajánlva,

Kitünő tisztelettel

Torontáli Szőnyeggyár R.-T.

Kapcsolatosan a fenti értesítéssel, van szerencsém a n. é. közönséget a szőnyegkiállítás megtekintésére meghívni.

Állandóan készletben tartatnak: Nagy és kis szőnyegek, ágyelők, diván- és hintaszékszőnyegek, portierek, függönyök, futószőnyegek stb.

Megrendelések legpontosabban teljesítettek.

Kitünő tisztelettel

Torontáli Szőnyeggyár R.-T. Raktár

GRÜNBAUM VILMOS, Nagybecskerek.

1038-10.3

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

ROHONCZY GIDA

nagybirtokos, országgyűlési képviselő

török-becsei „Gyöngysziget” mintaszőlőtelepén 1899. évben termelt s eladásra kerülő sima szőlővesszőinek és idej termés-borainak árjegyzéke.

F. sz.	1. Európai csemegefaj sima vessző	mennyiség db.	ezre
1.	Chasselas blanc Croquant	40000	5.-
2.	„ Dore	10000	6.-
3.	„ de Fontainebleau	10000	6.-
4.	„ de Thomery	18200	5.-
5.	„ Gros doré	8000	6.-
6.	„ rouge	20000	5.-
7.	„ Imperial rouge	15000	6.-
8.	„ Napoleon	3000	10.-
9.	„ rouge Royal	1300	7.-
10.	Fredericton	1200	7.-
11.	Lady Downe black	1000	12.-
12.	L'enfant Trouve	3500	15.-
13.	Raison de Calabre	2500	12.-
14.	Rosa Minna di Vacca (téli szőlő)	6500	8.-
15.	Téli eltevésre alkalmas kecskececs-fajok, 3 színben	5000	6.-
16.	Trollingi kék (Frankenthal)	2800	10.-
17.	Chasselas Vibert	2500	10.-
2. Európai muskotályfajok			
18.	Muscat d'Alexandrie	20000	10.-
19.	„ Croquant	30000	10.-
20.	„ Frontignan	28000	10.-
21.	„ de Lunel	28000	10.-
22.	Passatutti	12000	15.-
23.	Musc. Ottonel	2000	20.-
24.	Furmint	10000	5.-
3. Amerikai direkttermő fajok			
25.	Isabella	5000	5.-
26.	Othello	20000	5.-
27.	York Madeira	5000	5.-

Az urad. minta-szőlőtelepen termelt kísérleti 100-névvél jelölt különleges fajról 10—10 vessző összeállítva 1000 darab ára 30 forint. (1054 3.1)

A kísérleti különleges fajok kívánságra névszerint közöltek.

Megjegyzések. 1. Legkisebb rendelés a fenti árak szerint egy-egy fajból 500 vessző, — minden faj külön lesz csomagolva s az egyes csomagok a fajjelző táblával ellátva. 2. A rendelések érkezésük sorrendjében előjegyeztek s a mennyiben egyes fajok már teljesen lefoglaltak, a későbbi rendelők erről idejében értesítettek. 3. A vesszők szállítása a rendelők óhajához képest öszszel vagy tavaszkor utánvétellel eszközöltek. Csomagolási díj önköltségen számítatik s a kitüntetett árak a törökbecsei vasuti állomáson feladva értendők. 4. A tőkék a peronospora ellen kellő időben háromszor permetezve lettek s azok fajtisztaságáért az uradalom kezkesedik. 5. A törökbecsei mintaszőlőtelep teljesen phylloxera-mentes és különben is elárastásra van berendezve. 6. A rendelések: „ROHONCZY GIDA kertészete TÖRÖK-BECSEN”, címzendők.

Ezen évben a szőlővessző teljesen ép, egészséges és igen szép.

Chass. fehér bor hektoliterenként 25 forint,
Muskatály „ „ „ 35 „
Török-Becse—Aracs vasutállomásra szállítva. A hordók üresen, bérmentesen beküldve, visszavétnek.